

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Bevarandeplan för Natura 2000-området *SE0530194 Hallabo*

Natura 2000

Natura 2000 är ett ekologiskt nätverk av värdefulla naturområden inom EU. Utpekande av Natura 2000 - områden bygger på krav som finns i EU:s fågeldirektiv och art- och habitat-direktiv. Syftet är att hejda utrotning av vilda djur och växter och att hindra att deras livs-miljöer förstörs. Alla medlemsländer ska peka ut områden dels för fåglar som anges i EU:s fågeldirektiv, dels för naturtyper och arter som anges i art- och habitatdirektivet. Genom utpekandet åtar sig länderna att de utpekade värdena i områdena ska bevaras långsiktigt. Natura 2000-nätverket är en av hörnstenarna i EU:s arbete för att bevara biologisk mångfald. I fågeldirektivet och habitatdirektivet listas 170 naturtyper och sammanlagt cirka 900 växt- och djurarter som särskilt värdefulla. 90 av naturtyperna och drygt 100 av djur- och växtarterna i habitat- direktivets bilaga 1 och 2 finns i Sverige. Därtill häckar regelbundet cirka 60 av fågeldirektivets fåglar i vårt land.

Bevarandeplaner

För varje Natura 2000- område ska Länsstyrelsen ta fram en beskrivning. Detta ska göras i särskilda bevarandeplaner eller i en skötselplan om området även är naturreservat. I planen ska det finnas en beskrivning av området med bevarandesyfte, bevarandemål och beskrivningar av de naturtyper och arter som ska bevaras och bidra till gynnsam bevarandestatus. Hot mot Natura 2000-områdets arter och natur- typer, och behov av bevarandeåtgärder, t ex skydd eller skötsel, ska beskrivas. Informationen ska under- lätta förvaltningen av området och tillståndsprövningar enligt miljöbalken.

Bevarandeplanen ska fastställas av Länsstyrelsen, som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Bevarandeplanen ska revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar för området ändras. Den ska tas fram och hållas aktuell i dialog med berörda intressenter, och det är värdefullt om den som har ny information kontaktar Länsstyrelsen. Bevarandeplanen är inte ett juridiskt bindande dokument. För formell reglering av skydd eller skötsel kan andra beslut behövas, t ex skydds- beslut för naturreservat. Föreskrifter enligt eventuella skyddsbeslut gäller parallellt med den tillstånds- plikt som gäller inom Natura 2000.

I bevarandeplanen redovisas gränser, naturtyper och arter enligt bästa tillgängliga kunskap. I de fall där ny kunskap har till kommit, har Länsstyrelsen för avsikt att föreslå dessa ändringar till regeringen när nästa tillfälle ges. Vid förvaltning och tillståndsprövning utgår man ifrån i verkligheten förekommande naturtyper, varför det är nödvändigt att bevarandeplanen redovisar dessa, även om de inte har hunnit beslutas av regeringen.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön i området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29§§). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturvärden behöver man samråda med Länsstyrelsen före genomförandet. Vid skogsbruksåtgärder hålls samråd med Skogsstyrelsen. Mer information finns hos Länsstyrelsen, läs på webben eller kontakta en handläggare.

Kartor

Information om naturtypers utbredning och arter i ett enskilt område går att hitta med hjälp av kartverktyget Skyddad natur. Det kan nås på Naturvårdsverkets hemsida genom att söka på ”kartverktyget skyddad natur”. I kartverktyget söker du upp aktuellt område och klickar på namnet för mer information.

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Maria Johansson

Bevarandeplan för Natura 2000-området SE0530194 Hallabo

Kommun: Ulricehamn

Områdets totala areal: 1,3 ha

Bevarandeplanen uppdaterad av Länsstyrelsen: 2017-06-07

Bevarandeplanen fastställd av Länsstyrelsen: 2017-12-20

Markägarförhållanden:

Området ägs av Ulricehamns kommun och privata markägare.

Regeringsbeslut, historik:

SPA: Nej, pSCI: 2001-06-01, SCI: 2005-01-01, SAC: 2011-03-01, regeringsbeslut
M2010/4648/Nm

Naturtyper och arter som ska bevaras i området:

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

6210 - Kalkgräsmarker

6510 - Slätterängar i låglandet

Bevarandesyfte

Prioriterade bevarandevärden: Det främsta syftet är att bevara den artrika torrängsfloran i betesmarken som här är klassad som kalkgräsmarker 6210 och slätterängar i låglandet 6510.

Motivering: Den stäppartade torrängen har sin huvudutbredning på åsar och kullar i Ätradalen och Falbygden. Den stäppartade torrängen är klassad som 6210 kalkgräsmarker eller 6510 slätterängar beroende på hävdform och ibland som 6270 silikatgräsmarker där den är lite mindre kalkrik. Samtliga dessa naturtyper har ogynnsam bevarandestatus på biogeografisk nivå och slätterängar är särskilt hotade. I Hallabo finns de rödlistade torrängsarterna smalbladig lungört och trollsmultron. Den rödlistade drakblomman fanns vid inventeringstillfället 2007

Prioriterade åtgärder: Restaurering av området. Røjning av sly, bränning och återupptagen hävd med årligt bete eller slätter. Området bör sikta omfattas av åtagandeplan för betesmarker och slätterängar med särskild skötsel eller av ett skötselavtal. Skötseln ska vara anpassad till de krav som drakblomma, smalbladig lungört och andra torrängsarter ställer på slätter och betespåsläpp.

Beskrivning av området

Området ligger i norra delen av Ätradalen, som är en sprickdalgång som sträcker sig mellan

Kölaby och Ulricehamn. Dalgången präglas av ett omväxlande jordbrukslandskap med bitvis ålderdomlig prägel och med långsträckta grusåsar och små kullar. De lösa jordlagren i dalgången har till stor del transporterats av inlandsisen från Falbygden och har ett högt kalkinnehåll, vilket tillsammans med slätter- och beteshävd har lett till att en artrik och unik flora har utvecklats. Förutom biologiska och geovetenskapliga värden rymmer Åtradalen även stora kulturhistoriska värden med ett av länets tätaste fornlämningsbestånd.

Området består av fyra delområden (se bilaga 2) alldeles intill Blidsbergs samhälle, på den östra sidan av samhället. Delområde 1 ligger längst i väster och består av en kulle och sluttning med grav- och odlingsrösen. Delområde 2 utgörs av större delen av en åsrygg och slänt ner mot en privat tomt. Delområde 3 är en öppen långsmal slänt omgiven av åkermark. Delområde 4 ligger längst norrut i kanten av ett grustag och består av en slänt.

Området är delvis i stort behov av restaurering (år 2016). Delvis finns rester av en artrik torrängsflora. Drakblomma (rödlistad som starkt hotad i rödlistan 2015) fanns i delområde 2 och 3 år 2007 enligt Länsstyrelsens rapport nummer 2010:37. Smalbladig lungört (rödlistad som starkt hotad i rödlistan 2015) fanns enligt Länsstyrelsens rapport nummer 2010:37 år 2007 i delområde 2 och 4. Den är också funnen i samband med länsstyrelsens uppföljning av gräsmarker i skyddade områden år 2010. Ett fynd i delområde 2 finns också från 2017 enligt artportalen. Trollsmultron (rödlistad som sårbar i rödlistan 2015) fanns enligt Länsstyrelsens rapport nummer 2010:37 år 2007 i delområde 1 och 2. Den är också funnen i samband med länsstyrelsens uppföljning av gräsmarker i skyddade områden år 2010. Övriga torrängsarter som är funna i området i Länsstyrelsens uppföljning av gräsmarker i skyddade områden år 2010 är bland annat backsippa, ängshavre, vildlin, backsmultron, vårfingerört och harmynta. Andra hävdgynnade arter som fanns var bland annat stor och liten blåklocka, gullviva, darrgräs och prästkrage.

I delområde 4 finns ett fynd i Artportalen från 2011 av den rödlistade fjärilen sexfläckig bastardsvärmare (rödlistad som nära hotad i rödlistan 2015).

En äldre mindre husbehovstäkt av grus finns enligt den förra bevarandeplanen i delområde 3.

Området ligger inom riksintresse för naturvård, friluftsliv och kulturmiljövård.

Vad kan påverka negativt

Området skulle påverkas negativt av:

- Fortsatt igenväxning, felaktig skötsel, utebliven och/eller otillräcklig hävd. Svagt betetryck utgör ett hot med igenväxning som följd. För tidigt betespåsläpp eller året-runt-bete kan bl.a. ge trampskador.
- För intensivt bete när blomningen är som störst. Det kan leda till att växterna inte hinner blomma och sätta frö, vilket på sikt utarmar floran.
- Spridning av kemikalier som bekämpningsmedel och växtnäringsämnen, gödsel samt annat som ökar näringstillförseln. (T.ex. kan kvävepåverkan från omgivande åkermark, stödutfodring i naturtyperna och dess betesfällor och sambete med gödselad vall påverka artsammansättningen negativt).
- Användning av avmaskningsmedel som innehåller avermectin är negativ för den dynglevande insektsfaunan och bör därför endast användas vid behov.
- Introduktion av främmande arter. T.ex. insådd av vallväxter eller trädgårdsväxter.
- Storvuxna gräsarter som bergrör och andra ohävdarter som kan breda ut sig och konkurrera ut de hävdgynnade arterna.
- Upplag och deponier, t.ex. deponering av halmbalar, trädgårdsavfall, stentippar och dylikt.
- Ändrad markanvändning i eller i anslutning till objektet, t.ex. plantering av gran.

- Markexploatering t.ex. uppförande av ny väg, cykelväg, byggnad eller annan anläggning.
- Grävning, schaktning, täktverksamhet och andra ingrepp som kan skada markvegetationen.

Bevarandeåtgärder

Förutom vad som i övrigt gäller enligt miljöbalken och annan miljölagstiftning krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Tillstånd krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändiga för skötseln och förvaltningen av det berörda området (7 kap 28 a § miljöbalken).

Delområde 1 och 2 restaurerades år 2013-2015. Resten av området är år 2016 i stort behov av restaurering. Sly behöver röjas, eventuellt behöver området brännas. Hävd med årligt bete eller slåtter behövs i hela området. Vid bete är det viktigt att det bara betas på sommarhalvåret. Vid slåtter är det viktigt att den görs på sensommaren med skärande redskap som lie eller motormanuell slåtterbalk. Höet får ligga kvar och fröa av sig ett par dagar innan det förs bort. Skötseln ska vara anpassad till de krav som drakblomma, smalbladig lungört och andra torrängsarter ställer på slåtter och betespåsläpp. Området bör på sikt omfattas av åtagandeplan för betesmarker och slåtterängar med särskild skötsel eller av ett skötselavtal.

Uppföljning av naturtyper och arter

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket. Mätbara mål, så kallade målindikatorer, ska registreras i databasen SkötselDOS. Dessa målindikatorer följs sedan upp. Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i bevarandeplaner och skötselplaner uppfylls, att skötseln fungerar och att Natura 2000 - naturtyperna och arterna har gynnsamt tillstånd.

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

6210 - Kalkgräsmarker

Areal: 0,22 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Enligt nuvarande naturtypsklassning i området så finns denna naturtyp i delområde 4. Eftersom området är i behov av restaurering så är det osäkert hur den långsiktiga skötseln kommer att se ut. De delområden som får slåtter som permanent skötsel bör klassas som 6510 slåtterängar i låglandet. De delområden som får bete som sin huvudsakliga skötsel bör klassas som 6210 kalkgräsmarker.

Många arter som är typiska för 6210, kalkgräsmarker är funna i området enligt länsstyrelsens rapport nummer 2010:37 och Länsstyrelsens uppföljning av gräsmarker i skyddade områden. Exempel på arter är drakblomma, smalbladig lungört, trollsmultron, backsmultron, ängshavre, vildlin, käringtand, rödkämpar, vårfingerört och småfingerört.

Generellt sett utgörs naturtypen av torra till friska, hävdpräglade kalkrika gräsmarker nedanför trädgränsen ofta med ett mycket stort inslag av örter. Naturtypen har utvecklats genom lång hävdkontinuitet. Krontäckning av träd och buskar, som inte är av igenväxningskaraktär, är 0 - 30%. Hävdgynnade arter ska finnas. Ibland kan dessa marker vara viktiga orkidélokaler (6211). Typiska arter för naturtypen 6210 är spåtistel, låsbräken, trollsmultron, käringtand, ängshavre, jungfrulin, mindre blåvinge, skogsvisslare, silversmygare m.fl.

Naturtypen är känslig för igenväxning, ökad beskuggning, uppluckrad grässvål samt konkurrens från ohävsarter och främmande arter. Naturtypen är även känslig för förändringar i ansluten grundvattenförekomst, fragmentering och för minskade populationer av karaktäristiska och typiska arter.

Bevarandemål

Arealen av Kalkgräsmarker (6210) ska vara minst 0,22 hektar (arealen kan komma att justeras efter att området restaurerats). Regelbunden hävd genom bete (ej vintertid), eller slåtter och efterbete ska påverka området. Ingen skadlig ansamling av förna (t.ex. gammalt fjolårsgräs) ska finnas i området efter vegetationsperiodens slut. Typiska och karaktäristiska arter samt andra naturligt förekommande arter ska finnas och föryngras sig. Naturtypen ska ha en ostörd hydrologi och näringsstatusen i marken ska vara naturlig. Igenväxningsvegetation, vedartad eller örtartad, ska inte förekomma mer än i begränsad utsträckning. För naturtypen främmande arter ska inte förekomma. Typiska kärlväxter som ska ha tämligen allmän förekomst.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet är år 2017 ogynnsamt.

6510 - Slätterängar i låglandet

Areal: 0,5 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Enligt nuvarande naturtypsklassning i området så finns denna naturtyp i delområde 1, 2 och 3. Eftersom området är i behov av restaurering så är det osäkert hur den långsiktiga skötseln kommer att se ut. De delområden som får slätter som permanent skötsel bör klassas som 6510 slätterängar i låglandet. De delområden som får bete som sin huvudsakliga skötsel bör klassas som 6210 kalkgräsmarker.

Flera arter som är typiska för 6510, slätterängar i låglandet är funna i området enligt Länsstyrelsens rapport nummer 2010:37 och Länsstyrelsens uppföljning av gräsmarker i skyddade områden. Exempel på sådana arter är darrgräs, stor blåklocka, liten blåklocka, prästkrage, vildlin, gullviva, rödkämpar och jungfrulin.

Generellt sett utgörs naturtypen av artrika, torra – friska, hävdpräglade ängar. Naturtypen har utvecklats genom lång kontinuitet av slätterängsskötsel (och ofta även använts som betesmark på senare tid). Krontäckning av träd och buskar är 0 – 30%. Hävdgynnade arter ska finnas. Typiska arter (kärleväxter) är: kattfot, slättergubbe, slätterfibbla, ormrot, darrgräs, Jungfru Marie nycklar, nattviol, prästkrage, jungfrulin, svinrot, rödklint, ängsnycklar, hirsstarr, pillerstarr m.fl. samt (fjärilar): ängspärlemorfjäril, skogsvisslare, vitfläckig guldvinge, slättergräsfjäril, skogsnätfjäril, ängsblåvinge, smultronvisslare m.fl.

Naturtypen är känslig för igenväxning, ökad beskuggning, förnaansamling, ökad näringsstatus, uppluckrad gräsvål samt konkurrens från ohävdarter och främmande arter. Naturtypen är även känslig för förändringar i ansluten grundvattenförekomst, fragmentering och för minskade populationer av karaktäristiska och typiska arter.

Bevarandemål

Arealen Slätterängar i låglandet (6510) ska vara minst 0,5 hektar (arealen kan komma att justeras efter att området restaurerats). Regelbunden slätter, vid traditionell tidpunkt, och efterbete ska påverka gräsmarken. Ingen skadlig ansamling av förna (t.ex. fjolårsgräs) ska finnas i området efter vegetationsperiodens slut. Typiska och karaktäristiska arter samt andra naturligt förekommande arter ska finnas och förnygra sig. Naturtypen ska ha en ostörd hydrologi. Näringsstatusen i marken ska vara naturlig. Varken vedartad eller örtartad igenväxningsvegetation ska förekomma mer än i begränsad utsträckning. För naturtypen främmande arter ska inte förekomma. Det ska finnas födoresurser såsom pollen- och nektarresurser som kan utnyttjas av framförallt olika fjärilsarter. Typiska kärleväxter ska förekomma tämligen allmänt.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet är år 2017 ogynnsamt.

Dokumentation

Artportalen. ArtDatabanken SLU. www.artportalen.se. Uttag 2017-05.

Jordbruksverket. Ängs- och betesmarksinventeringen 2002 - 2004. Objekt rapporter (opubl.).

Länsstyrelsen i Västra Götalands län, 2010:37. Sundh, L. Stäppartade torrängar på Falbygden och i Ätradalen inventering 2007.

Länsstyrelsen i Västra Götalands län, 2003:5. Sundh, L.: Örtrika torrängar i Ätradalen år 2002.

Länsstyrelsen i Älvsborgs län. 1989: Områden av riksintresse för naturvård och friluftsliv samt områden med geografiska bestämmelser.

Länsstyrelsen i Älvsborgs län. 1987:3. Andersson, L., Appelqvist, T. Torrängar och rikkärr i Ätradalen.

Länsstyrelsen i Älvsborgs län. 1994: Värdefulla odlingslandskap i Älvsborgs län. Länsstyrelsen i Älvsborgs län. Rapport 1994:5.

Nationell bevarandeplan för odlingslandskapet (National Conservation Plan for the Agricultural Landscape). ISBN 91-620-4815-5.

Naturvårdsverket. Art- och naturtypsvisa vägledningar. www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Vagledningar/Natura-2000/. 2017-05.

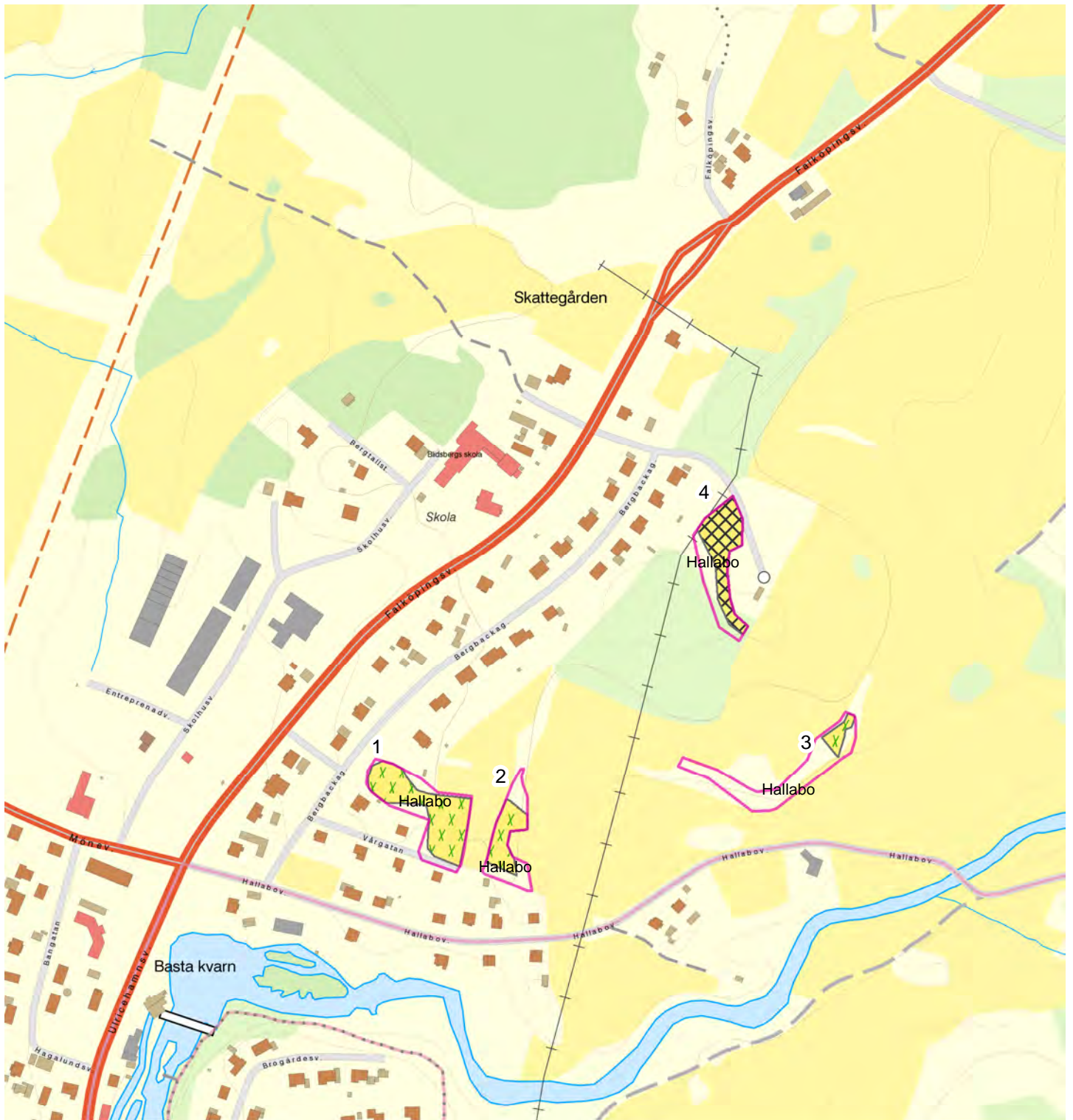
Bilagor

Bilaga 1 Karta med områdets avgränsning

Bilaga 2 Naturtypskarta

0 125 250 500 Meters

Natura 2000-naturtypskarta, Hallabo SE0530194, Ulricehamns kommun

- Natura 2000 Habitatdirektivet
- 6210 - Kalkgräsmarker
- X 6510 - Slätterängar i låglandet